

CAFE

Critical Adoptees Front Europe

Extra Bijlage Manifest

27/07/2021

Inhoudsopgave

1. De overheid organiseert een landelijk onderzoek naar adoptie wantoestanden, uitgevoerd door een onafhankelijke onderzoekscommissie
 - 1.1. Onderzoek naar de rol van de staat de adoptiediensten en de Katholieke kerk
 - 1.2. Landelijk onderzoek naar de psychosociale gevolgen van adoptie bij geadopteerden
 - 1.3. Het onderzoek van het expertenpanel inzake wantoestanden interlandelijke adoptie
2. Erkenning adoptie wantoestanden
 - 2.1. De Belgische overheid erkent adoptie wantoestanden
 - 2.2. Betrokken individuen, organisaties en adoptiediensten
3. Excuses en herstel
 - 3.1. De Belgische overheid betuigt spijt over wantoestanden
 - 3.2. Onafhankelijk meldpunt adoptiefraude
4. Wettelijke verjaringstermijn adoptiefraude en identiteitsherstel
 - 4.1. Wettelijke verjaringstermijn adoptiefraude
 - 4.2. Identiteitsherstel
5. Nazorg
 - 5.1. Organisatie en uitbreiding nazorg
 - 5.2. Financiële tegemoetkoming en fiscale regeling
 - 5.3. Intensieve en langdurige opvolging van prille adoptiegezinnen (bestaande dossiers)
6. De rol van de federale Belgische overheid m.b.t. het herkomstland
 - 6.1. Via diplomatieke weg dient er druk op de landen van herkomst uitgeoefend te worden
 - 6.2. De adoptiediensten in het land van herkomst dienen de bewijzen van de genomen initiatieven tot binnenlandse adoptie (subsidiariteitsbeginsel) bij te voegen in het adoptiedossier
7. Adoptiediensten
 - 7.1. Dienen zich te beperken tot het administratief regelen van de nog uitstaande adopties
 - 7.2. Fusie adoptiediensten 2023
 - 7.3. Stopzetten adoptie (proef) kanalen
8. Recht op informatie afstamming
 - 8.1. DNA-afname en DNA-test
 - 8.2. Internationale DNA databank
 - 8.3. Adoptiedossier
9. Standpunten CAFE inzake interlandelijke adoptie als jeugdbeschermingsmaatregel
 - 9.1. Stopzetting interlandelijke adoptie
 - 9.2. Controlemechanismen in het herkomstland
 - 9.3. Adoptiefraude gebeurt doorgaans in het land van herkomst, voorafgaand aan de adoptie
 - 9.4. Quota op de instroom van kandidaat adoptieouders dient per direct te stoppen
 - 9.5. *Special Needs kinderen* dienen anno 2021 in eigen land opgevangen te worden
10. Adoptieprocedure
 - 10.1. Hervorming adoptieprocedure
 - 10.2. Voorbereidingstraject ongewenst kinderloze wensouders
11. Een einde aan interlandelijke adoptie. Wat nu?
 - 11.1. Pleegzorg ter plaatse
 - 11.2. Financiële adoptie
 - 11.3. Pleegzorg in Vlaanderen

1. De overheid organiseert een landelijk onderzoek naar adoptie wantoestanden, uitgevoerd door een onafhankelijke commissie

Het is noodzakelijk dat de wantoestanden uit het verleden grondig onderzocht worden door een federale, onafhankelijke commissie in lijn met artikel 33 van het Haags Adoptieverdrag.

Artikel 33 Haags Adoptieverdrag. "Een bevoegde autoriteit die vaststelt dat een van de bepalingen van het Verdrag niet is nageleefd of kennelijk dreigt niet te worden nageleefd, stelt de Centrale Autoriteit van haar Staat hiervan onmiddellijk in kennis. De Centrale Autoriteit heeft de verantwoordelijkheid erop toe te zien dat passende maatregelen worden getroffen."

1.1. Historisch onderzoek naar de rol van de staat, de adoptiediensten en de Katholieke kerk

Wat is er fout gelopen? Wie was betrokken of belanghebbende partij? Wat was de rol van de adoptiediensten? Hadden bepaalde zaken vermeden kunnen worden?

1.2. Landelijk onderzoek naar de psychosociale gevolgen van adoptie bij de geadopteerden

- Wat zijn de langetermijneffecten van adoptie op het welzijn van de geadopteerde?
- Komen geadopteerden vaker in aanraking met verslavingsproblematiek, criminaliteit of depressie?
- Hebben zij meer nood aan hulpverlening?
- In welke mate heeft adoptie trauma een blijvend effect op de latere levensloop?

1.3. Het onderzoek van het expertenpanel inzake wantoestanden interlandelijke adoptie

De conclusies van het onderzoek naar wantoestanden en de aanbevelingen van het expertenpanel rond interlandelijke adoptie hebben geen enkele juridische of politieke basis om individuen, adoptiediensten, organisaties en overheden verantwoordelijk te stellen. Wij pleiten voor een parlementaire onderzoekscommissie die alle betrokken partijen oproept en hoort.

2. Erkenning adoptie wantoestanden

2.1 De Belgische overheid erkent adoptie wantoestanden

Dit in het belang van de slachtoffers van adoptie wantoestanden en fraude. Onder “slachtoffers” verstaan wij; geboorteouders, geadopteerden en adoptieouders.

2.2. Betrokken individuen, overheden en adoptieorganisaties

Deze nemen verantwoordelijkheid op voor al het onrecht en leed dat werd berokkend.

3. Excuses en herstel

3.1. De Belgische overheid betuigt spijt over de wantoestanden

Omdat adoptie wantoestanden plaatsvinden onder de verantwoordelijkheid van het ontvangende land, is de verantwoordelijkheid van de lokale overheid aanzienlijk. Zij dient zich dan ook te verontschuldigen tegenover de slachtoffers.

Officiële erkenning en verontschuldigingen zijn voor de slachtoffers belangrijke stappen in het herstelproces.

3.2. Onafhankelijk meldpunt adoptie fraude

De overheid organiseert een onafhankelijk meldpunt waar fraude of vermoedens van fraude gemeld en onderzocht worden. Dit in alle discretie en indien gewenst anoniem.

4. Wettelijke verjaringstermijn adoptiefraude en identiteitsherstel

4.1. Wettelijke verjaringstermijn adoptiefraude

De verjaringstermijn voor adoptiefraude en gerelateerde misdrijven dient te vervallen.

Zoals bij:

- Vervalsen of weglaten van persoonsgegevens in het adoptiedossier
- ontvoering
- gedwongen adoptie
- niet naleven van gemaakte afspraken m.b.t. “open adoptie”

Adoptie fraude zou altijd strafbaar moeten blijven.

4.2. Identiteitsherstel

Het zou geadopteerden wiens naam werd veranderd door de adoptieouders, mogelijk gemaakt moeten kunnen worden de originele naam (gegeven door de natuurlijke ouders of de centrale autoriteiten van het herkomstland) terug aan te nemen indien de geadopteerde dit wenst.

De originele naam is vaak het enige tastbare dat het adoptiekind meekrijgt van de natuurlijke ouders of uit de cultuur van oorsprong. Zij is dan ook belangrijk voor de latere identiteitsvorming zoals gestipuleerd in artikel 8 van het VN Kinderrechtenverdrag. 1) “De Staten die partij zijn, verbinden zich tot eerbiediging van het recht van het kind zijn of haar identiteit te behouden, met inbegrip van nationaliteit, naam en familiebetrekkingen zoals wettelijk erkend, zonder onrechtmatige inmenging.” 2) “Wanneer een kind op niet rechtmatige wijze wordt beroofd van enige of alle bestanddelen van zijn of haar identiteit, verlenen de Staten die partij zijn passende bijstand en bescherming, teneinde zijn identiteit zo snel mogelijk te herstellen.”

5. Nazorg

“Geadopteerd ben je niet voor even, maar voor je hele leven.”

Nazorg voor geadopteerden is niet toereikend, duur en geografisch onevenwichtig verspreid waardoor deze niet voldoende toegankelijk is. De focus ligt overwegend op de procedure en theoretische begeleiding van kandidaat adoptieouders maar blijft in gebreke als de adoptie eenmaal plaatsgevonden heeft.

5.1. Organisatie en uitbreiding nazorg

- Een financieel toegankelijk nazorgaanbod voor elke geadopteerde en dit gedurende de volledige levensloop.
- Nazorg en ondersteuningsdiensten in elke provincie die makkelijk bereikbaar zijn.
- Een verplichte opleiding “ervaringsdeskundigheid in adoptie” voor geadopteerden die actief zijn in nazorg projecten en trajecten.
- De bestaande adoptie nazorg diensten gaan actief op zoek naar een zo breed en compleet mogelijke waaier aan hulpverleningsvormen, therapievormen (cognitief, emotioneel, lichamelijk, sociaal, relationeel en spiritueel), therapeuten en psychologen.
- De overheid stelt middelen ter beschikking zodat de zorg, sociale en onderwijssectoren zich kunnen bijscholen in adoptieproblematiek. De ervaringsdeskundige geadopteerden kunnen hierbij een ondersteunende en ervaringsdeskundige rol opnemen.

5.2. Financiële tegemoetkoming en fiscale regeling

Kandidaat adoptieouders kunnen de kosten die zij voorafgaand aan de adoptie maken deels fiscaal inbrengen. In dit kader is het logisch dat er eenzelfde regeling komt voor de kosten die de volwassen geadopteerde dient te maken op gebied van (na)zorg, rootsreis, opsporingswerk verwanten, familiehereniging en relatie(her)opbouw.

Aanbevelingen: therapiecheques die geadopteerden kunnen aanvragen of jaarlijks gratis therapiesessies. Fiscaal kunnen inbrengen in de personenbelasting van therapie, eerste reis naar land van herkomst, DNA onderzoek, opsporingswerk in het land van herkomst, zoektochten naar verwanten en identiteitsherstel, ...

Het is van uiterst belang dat nazorg voor de geadopteerde privaat georganiseerd wordt, onafhankelijk van de bestaande adoptiediensten. Elke burger is vrij om een behandelend arts, tandarts, kinesist,... te kiezen. Dit zou voor geadopteerden niet anders mogen zijn. De geadopteerde heeft het recht vrij en zelfstandig zijn hulpverlener en behandelingsvorm te kiezen. Zeker voor geadopteerden en hun adoptiefamilies die slachtoffer zijn van fraude kan nazorg via adoptiediensten onveilig aanvoelen (dader wordt verzorger-gevoel).

Voor de slaagkans van therapie is een vertrouwensband met de therapeut van het allergrootste belang. Niet elke therapievorm is geschikt voor elk persoon, men moet dan ook vrij zijn in de keuze van de gepaste therapievorm.

5.3. Intensieve en langdurige opvolging van prille adoptiegezinnen (bestaande dossiers)

Men kan niet van adoptieouders verwachten dat zij erin slagen om zonder professionele begeleiding de theoretische kennis van de voorbereidende cursus in de praktijk om te zetten.

De periode tussen de cursus en de feitelijke adoptie is door de wachttijd te lang. Een opvolgcursus die dichter aansluit bij de ontvangst van het adoptiekind in het gezin is aan te raden.

Actieve, intensieve opvolging en ondersteuning van de jonge adoptiegezinnen is noodzakelijk om problemen zo snel mogelijk te detecteren en snel, gepast in te grijpen. Dit is in het belang van de verdere ontwikkeling van het adoptiekind.

5.4. Betere informatie over adoptieproblematiek voor zorgdragers, opvoeders en leerkrachten

De meeste kinderen brengen veel tijd door op school, in de naschoolse opvang of bij grootouders.

Deze mede-zorgers dienen binnen het huidige voorbereidingstraject de adoptiecursus niet te volgen en hebben hierdoor beperkte tot onvoldoende kennis over adoptie en gerelateerde problematieken. Wij vinden het dan ook noodzakelijk dat de mede-zorgers geïntegreerd worden in de voorbereidende opleidingen en nazorg opvolging.

6. De rol van de federale Belgische overheid m.b.t. het herkomstland

6.1. Via diplomatieke weg dient er druk op de landen van herkomst uitgeoefend te worden

- om haar eigen rol in de frauduleuze adopties te onderzoeken en inzage in adoptiedossiers mogelijk te maken.
- om zoektochten naar biologische verwanten te vereenvoudigen. De ambassades van de desbetreffende landen kunnen hierbij een actieve rol opnemen.

6.2. De adoptiediensten in het land van herkomst dienen de bewijzen van de genomen initiatieven tot binnenlandse adoptie (subsidiariteitsbeginsel) bij te voegen in het adoptiedossier

Er wordt op dit moment niet voldoende aangetoond dat men actief op zoek gaat naar opvangmogelijkheden in het herkomstland.

- Men dient de geadopteerde en de adoptieouders te informeren over de gevolgde procedures.
- Adoptiediensten dienen aan te tonen dat zij alle mogelijkheden naar opvang in het herkomstland uitgeput hebben.

7. Adoptiediensten

7.1. Dienen zich te beperken tot het administratief regelen van de nog uitstaande adopties

Zij kunnen in geen geval optreden als zorgverlener inzake nazorg, als organisator van rootsreizen, culturele en sociale evenementen voor geadopteerden. Iets dat we in het verleden vaak zagen gebeuren nadat adoptie aantallen terugliepen.

Voor deze sociaal culturele samenkomsten bestaan er heel wat adoptiegroepen voor en door geadopteerden die daarvoor betere en emotioneel veiligere keuzes zijn. De adoptie belangengroepen zouden makkelijker toegang moeten krijgen tot subsidies om haar activiteiten te ondersteunen.

De overheid moet actief beletten dat er een "adoptie business" ontstaat zoals dat in het verleden vaak het geval was. Adoptiediensten dienen onmiddellijk te stoppen met kanaalonderzoek daar dit in strijd is met het Haags Adoptieverdrag dat stelt dat men "ouders zoekt voor een kind en niet andersom".

7.2. Fusie adoptiediensten 2023

Nadat de vooropgestelde samensmelting van de Vlaamse adoptiediensten een feit is, dienen budgetten afgebouwd en herzien te worden naar:

- nazorg voor de geadopteerden;
- opleidingen zorgverleners, leerkrachten en professionals die met adoptie sensitieve kwesties in aanraking komen;
- ondersteuning in de landen van herkomst;
- subsidiëring van adoptie belangengroepen;
- subsidiëring individuele afstammingsonderzoeken;
- subsidiëring rootsreizen.
- pleegzorg.

7.3 Stopzetten adoptie (proef) kanalen

Op dit moment communiceren de adoptiediensten niet over de redenen waarom zij stoppen met adopties vanuit bepaalde herkomstlanden.

Geadopteerden (en hun gezinnen) die reeds uit deze herkomstlanden werden geadopteerd, worden in het beste geval ingelicht via geruchten waarmee zij geconfronteerd worden of via berichtgeving in de media. Deze niet-transparante besluitvorming leidt tot veel onzekerheid bij alle betrokken partijen. De geadopteerden en hun gezinnen van deze herkomstlanden hebben recht op basisinformatie zodat zij kunnen nagaan of deze beslissing mogelijk van toepassing is op hun adoptiedossier.

8. Recht op informatie afstamming

“Elk kind heeft het recht te weten waar het vandaan komt.”

8.1. DNA-afname en DNA-test

- Er dient onderzocht te worden in welke mate een standaard DNA-afname en DNA-test van het kind en de geboortemoeder kan plaatsvinden, desnoods via gerechtelijk vonnis, en kan toegevoegd worden aan het adoptiedossier.
- Elk adoptiekind dient een DNA paspoort te krijgen als hulpmiddel om adoptiefraude uit te sluiten en om latere zoektochten te vergemakkelijken.

Vb. In India en Sri Lanka werden vrouwen betaald die zich valselijk als afstandsmoeders voor de rechtbank aandienden zodat een kind interlandelijk geadopteerd kon worden.

8.2. Internationale DNA databank

Wij pleiten voor een internationaal te raadplegen DNA databank met DNA gegevens van alle adoptiekinderen en ook hun afstandsouders of biologische verwanten indien deze bekend zijn. Dit zal latere vragen rond afstamming en zoektochten naar biologische verwanten vergemakkelijken (vb. *verlies van contact bij een verhuis, naamsverandering, na een humanitaire ramp in het land van herkomst*).

DNA afname van het kind dient in een erkende internationale DNA bank geregistreerd te worden. Er zijn reeds verschillende internationale gekende bedrijven als mogelijke partners bekend. Een Vlaamse of Belgische DNA databank is niet toereikend voor de interlandelijk geadopteerden.

8.3. Adoptiedossier

- De geadopteerde heeft steeds volledige inzage in het eigen adoptiedossier. Het belemmeren van dit recht zou een juridisch strafbaar feit moeten zijn.
- Bewaring van de originele dossiers en inzagerecht dient geregeld te worden bij en vanuit het gerechtelijke apparaat. i.g. de jeugdrechtbank van het desbetreffende arrondissement.
- Duplicaten van adoptiedossiers dienen rechtstreeks vanuit het land van herkomst naar een centraal archief gestuurd en daar bewaard te worden, waarbij derden geen toegang hebben tot deze kopijen om vervalsing uit te sluiten. Geadopteerden zouden te allen tijden zelfstandig en op eenvoudig verzoek toegang tot hun dossier moeten hebben.
- Geadopteerden die geen adoptiedossier hebben moeten actieve hulp van de overheid krijgen om alsnog een dossier samen te kunnen stellen zoals gestipuleerd in artikel 30 van het Haags Adoptieverdrag. Zij moeten dit gratis en met vrije toegang tot alle nodige diensten kunnen doen.

Artikel 30 Haags Adoptieverdrag:1) De bevoegde autoriteiten van een Verdragsluitende Staat dragen zorg voor de bewaring van de in hun bezit zijnde gegevens omtrent de afkomst van het kind, met name gegevens betreffende de identiteit van zijn ouders, alsmede de medische gegevens betreffende het medische verleden van het kind en zijn familie.2) Zij bewerkstelligen dat voor zover de wetgeving van hun Staat zulks toelaat, het kind of zijn vertegenwoordiger, onder passende begeleiding, toegang heeft tot deze gegevens.

9. Standpunten CAFE inzake interlandelijke adoptie als jeugdbeschermingsmaatregel

9.1. Stopzetting interlandelijke adoptie

Ondanks volgende maatregelen:

- steeds strengere adoptiewetgeving
- jaarlijks toenemende financiële middelen
- er meer controlemechanismen ter beschikking zijn
- het ondertekenen van internationale verdragen
- de claim dat men contactpersonen en partners in de landen van herkomst aan een grondigere screening onderwerpt
- uitgebreid kanaalonderzoek

slaagt men er na een halve eeuw nog steeds niet in om interlandelijke adoptie volledig en gegarandeerd fraudevrij te laten verlopen. Dit doet ons besluiten dat het interlandelijke adoptiesysteem te fraudegevoelig is om nog langer in stand gehouden te worden.

9.2. Controlemechanismen in het herkomstland

Het ontvangende land moet voor het grootste deel vertrouwen op het woord van partners en adoptiebemiddelaars in het land van herkomst.

Wij gaan uit van de stelling dat men in het ontvangende land de controlemechanismen nog zo kan verscherpen, de federale Belgische overheid geen juridische bevoegdheid kan laten gelden of sluitende controles kan opleggen in het herkomstland.

9.3. Adoptiefraude gebeurt doorgaans in het land van herkomst, voorafgaand aan de adoptie

Corruptie speelt zich af op alle niveaus en gebeurt vaak in samenwerkingsverband van verplegend personeel en directies van ziekenhuizen, politiediensten, ambtenaren, artsen, vroedvrouwen, rechters, adoptiediensten -en bemiddelaars, medewerkers van NGO'S / weeshuizen/ religieuze organisaties,.. Als ontvangend land staat België machteloos om op al deze niveaus voldoende controle(s) uit te oefenen.

9.4. Quota op de instroom van kandidaat adoptieouders dient per direct te stoppen

Het kunstmatig in stand houden van de ellenlange wachtlijsten is een economisch principe dat haaks staat op de basisprincipes van het Haags Adoptieverdrag.

9.5. Special Needs kinderen dienen anno 2021 in eigen land opgevangen te worden

Wij hanteren hier dezelfde principes zoals eerder vermeld. Uitzonderingen op deze regel zouden mogelijk moeten zijn voor kinderen die een urgente medische ingreep nodig hebben en die met hulp van een sponsor en met een medisch visum naar ons land kunnen komen voor verzorging.

10. Adoptieprocedure

10.1. Hervorming adoptieprocedure

Wensouders kunnen na het toekennen van de goedkeuring tot adoptie nog kiezen of zij de procedure voor binnenlandse of interlandelijke adoptie starten.

Omdat deze vormen van adoptie wezenlijk verschillen van elkaar, laten wensouders hun keuze vaak beïnvloeden door de lengte van de wachtlijsten. Daarom pleiten wij ervoor dat zij deze keuze op voorhand dienen te maken.

Wensouders dienen daarbij de nodige informatie te krijgen nog voor zij instromen in het systeem.

10.2. Voorbereidingstraject ongewenst kinderloze wensouders

Het zogenaamde “schaduwverdriet” dat veroorzaakt wordt door ongewenste kinderloosheid, het verlies van een kind of het (onvrijwillig, bv. medische redenen) vroegtijdig onderbreken van een zwangerschap heeft -indien niet verwerkt- een grote impact op de adoptie moeder-kind relatie. Zo zullen met schaduwverdriet belaste adoptiekinderen zich bv. snel tweede keuze voelen en schuldgevoelens ervaren omdat zij het verdriet van de adoptieouders niet kunnen wegnemen.

Wij bevelen aan om ongewenst kinderloze echtparen of individuen een doorgedreven, verplichte therapie te laten volgen voorafgaand aan, en als voorwaarde voor de start van de adoptieprocedure. De conclusie van de behandelende therapeut is van doorslaggevend belang voor het bekomen van het beginseltoestemming.

Schaduwverdriet is een vaak onbekende en vergeten vorm van verlies of verdriet. Zo is ongewenste kinderloosheid en daaraan gekoppeld het verlies van een toekomstbeeld een vorm van verdriet dat voor (kandidaat)adoptieouders herkenbaar kan zijn en dat zij als rugzak met zich meedragen, veelal onzichtbaar. (Bron: VAG Adoptie).

11. Een einde aan interlandelijke adoptie. Wat nu?

Het doorknippen van de familiale, geografische en culturele banden heeft verstrekende traumatische gevolgen. Dit wordt nog steeds onvoldoende erkend.

Wij zijn er dan ook van overtuigd - ondersteund door verschillende wetenschappelijke onderzoeken - dat een kind zo dicht mogelijk bij zijn of haar natuurlijke oorsprong dient op te groeien. Wij verwijzen hierbij ook naar de doelstellingen die opgenomen zijn in het Haags Adoptieverdrag.

Omdat wij erkennen dat er overal ter wereld duizenden kinderen in kindertehuizen, weeshuizen en jeugdinstituten wachten op een warm gezin, willen wij waardige en humanitaire alternatieven aanreiken die de veiligheid, het welzijn en de ontwikkeling van kinderen en de gemeenschap waarbinnen zij geboren zijn, ten goede komen.

Wij onderschrijven het recht dat elk kind heeft om in een veilige thuis te kunnen opgroeien. Bij voorkeur binnen de uitgebreide, natuurlijke familie en/of de eigen gemeenschap. Indien dit - na grondig onderzoek - niet mogelijk blijkt, zijn volgende alternatieven de meest aangewezen jeugdbeschermingsmaatregelen.

11.1. Pleegzorg ter plaatse

Een uitbreiding van lokale jeugdbeschermingsmaatregelen waarbij pleegzorg in het land van herkomst de voorkeur krijgt. Budgetten die nu naar interlandelijke adoptie gaan, kunnen ingezet worden ter ondersteuning van pleeggezinnen ter plaatse.

11.2. Financiële adoptie

Een uitbreiding van de reeds bestaande ontwikkelingshulpprogramma's waarbij sponsors een kind of een gezin financieel ondersteunen. *Vb. verhoging van het fiscale voordeel voor wie een kindje financieel adopteert.

11.3. Pleegzorg in Vlaanderen

Echtparen en individuen met een kinderwens kunnen na het beëindigen van interlandelijke adoptie gewezen worden op de mogelijkheden rond pleegzorg. Er dient een aanmoedigingsbeleid tot stand te komen om het aantal Vlaamse pleeggezinnen aanzienlijk te verhogen. Ook al erkennen wij dat pleegouderschap geen alternatief is voor adoptie en het dat ook nooit mag worden, pleiten wij ervoor dat er meer ingezet wordt op opvang van kwetsbare kinderen in een pleeggezin.

